

รูปแบบการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการปลูกต้นไม้ยืนต้นเพื่อลดภาวะโลกร้อน Model of Private Sector Participation in Thee Planting to Reduce Global Warming.

สุชชาติ เลิศวุฒิรักษ์

Sukchart Lertwuthirak

นักศึกษา หลักสูตรนิติรัฐกิจและการบริหาร คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Doctoral Student of Philosophy Degree Program in Public and Business Administration Jurisprudence Sripatum University

Corresponding Author Email: Sukchat_99@hotmail.com

Received: 17 November 2021

Revised: 28 December 2021

Accepted: 31 December 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดทำรูปแบบการบริการจัดการโดยการให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการปลูกต้นไม้ยืนต้นเพื่อลดภาวะโลกร้อน เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ มีเครื่องมือการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์และแบบบันทึก โดยมีกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 105 คน ที่มาจากการเลือกแบบเจาะจง แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และจากเครื่องมือการวิจัยมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการปลูกต้นไม้ยืนต้นเพื่อลดภาวะโลกร้อน ประกอบด้วย การเลือกพื้นที่ปลูกต้นไม้ ประเภทพันธุ์ไม้ที่ปลูก การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ธุรกิจเอกชน ภาครัฐ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น การจัดตั้งกองทุนการปลูกต้นไม้ในท้องถิ่น การบำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูก และสิทธิประโยชน์จากการมีส่วนร่วม ตลอดจน ข้อเสนอแนะของการวิจัยให้รัฐบาลกำหนดเป็นนโยบายลดภาวะโลกร้อนด้วยการส่งเสริมให้ประชาชนทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการปลูกต้นไม้ยืนต้น เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นนำนโยบายสู่การปฏิบัติภายใต้หลักการการมีส่วนร่วมระหว่างภาคประชาชนท้องถิ่น ธุรกิจเอกชนและภาครัฐได้ร่วมมือกันจะทำให้ประเทศไทยที่เป็นประเทศกำลังพัฒนาได้ชื่อว่ามีส่วนช่วยลดปัญหาภาวะโลกร้อนลงไปได้

คำสำคัญ: การปลูกต้นไม้ยืนต้น, การมีส่วนร่วมภาคเอกชน, การลดภาวะโลกร้อน

Abstract

This research consists purposes to establish a management service model by allowing the private sector to participate in planting perennial trees to reduce global warming. is qualitative research There are research tools such as interview forms and recording form with a target group of 105 people who came from a specific selection and then use the information gathered from various related documents and from research tools to content analysis. The results showed that the management model of private sector participation in planting perennial trees to reduce global warming consisted of the selection of tree planting areas. Types of plants grown participation of people in the community, private businesses, the central government regional and local Establishment of a local tree planting fund maintenance of planted trees and benefits from participation, as well as recommendations of research for the government to formulate a policy to reduce global warming by encouraging people from all sectors to participate in planting trees To enable central, regional and local government agencies to implement policies under the principle of participation between local people Private businesses and government sectors have worked together to make Thailand a developing country known for helping to reduce global warming problems.

Keywords: Perennial Tree Planting, Participation Private Sector, Global Warming Reduction

บทนำ

ปัจจุบัน ปัญหาภาวะโลกร้อนได้ทวีความรุนแรงเป็นวงกว้างและส่งผลกระทบต่อมวลมนุษยชาติของโลกทำให้เกิดสภาวะลมฟ้าอากาศแปรปรวน อากาศร้อนขึ้นอย่างผิดปกติ ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล เกิดภัยแล้ง ธารน้ำแข็งของขั้วโลกละลายทำให้ระดับน้ำทะเลสูงขึ้น เกิดอุทกภัยรวมถึงภัยธรรมชาติต่าง ๆ อีกมากมายจนทำให้ประเทศภาคีสหประชาชาติได้รวมตัวกันประชุมเพื่อหาวิธีแก้ไขปัญหานี้ในปี ค.ศ.1992 และได้ข้อตกลงร่วมกันเป็นกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ (United Nation Framework Convention on Climate Change: UNFCCC, 1992) เป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่กำหนดให้ประเทศภาคีสหประชาชาติได้ร่วมมือกันหาวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาโลกร้อน แต่เนื่องจากเป็นเพียงกรอบอนุสัญญาจึงไม่มีรายละเอียดที่กำหนดพันธกรณีให้แก่ประเทศภาคีสหประชาชาติให้มีการประชุมร่วมกันเป็นระยะ ๆ เรียกว่า Conference of Parties: COP โดยมีการประชุม COP หลายครั้งปัจจุบันเป็น COP26 และการประชุม COP ครั้งสำคัญคือ COP3 ประชุมที่กรุงเกียวโต ประเทศญี่ปุ่นและได้ข้อตกลงคือพิธีสารเกียวโต (Kyoto Protocol) ในปี ค.ศ.1997 โดยมีสาระสำคัญในการกำหนดเป้าหมายสูงสุดเพื่อรักษาความเข้มข้นของก๊าซเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศ และแบ่งกลุ่มประเทศภาคีสหประชาชาติออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มประเทศภาคผนวก ก (Annex A) เป็นกลุ่มประเทศภาคอุตสาหกรรมที่เป็นประเทศพัฒนาแล้วและกลุ่มประเทศกลุ่มนอกภาคผนวก ก (Non – Annex A) คือกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาซึ่งประเทศไทยจัดอยู่ในกลุ่มนี้และยังไม่มีพันธกรณีต้องลดก๊าซเรือนกระจก แต่ต้องจัดทำรายงานชาติ (National Report) และต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขข้อกำหนดตามหลักการ “ความรับผิดชอบร่วมกันในระดับที่แตกต่างกัน” (Common but Differentiated Responsibilities)

ประเทศไทยตระหนักในปัญหาโลกร้อนที่เป็นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและก็ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศเช่นเดียวกับหลายประเทศทั่วโลกจึงใช้วิธีลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยเลือกใช้ระบบการพัฒนากลไกสะอาด (Clean Development Mechanism: CDM) และจัดตั้งองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) (Thailand Greenhouse Gas Management Organization (Public Organization: TGO) ในปี พ.ศ.2550 เนื่องจากประเทศไทยมีนโยบายการพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่ก่อให้เกิดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ในขณะเดียวกันก็ยังมีอีกวิธีหนึ่งที่สามารถช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลงไปได้หากพิจารณาตามทฤษฎีต้นไม้จะพบว่าต้นไม้สามารถดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ซึ่งเป็นก๊าซสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาภาวะโลกร้อน เนื่องจากต้นไม้สามารถดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ เพื่อนำไปปรุงอาหารและคายออกซิเจนออกมาแทนที่ วิธีนี้หากพิจารณาตามสภาพทางภูมิศาสตร์ของประเทศที่ตั้งอยู่บนพื้นที่ราบลุ่มในเขตภูมิอากาศร้อนชื้นมีความอุดมสมบูรณ์ในทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ สามารถที่จะใช้วิธีการปลูกต้นไม้ยืนต้นเพื่อช่วยลดปัญหาก๊าซเรือนกระจกได้ เพราะฉะนั้นหากมีการปลูกต้นไม้ยืนต้นจำนวนมาก ก็ย่อมหมายความว่าก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่จะอยู่ในชั้นบรรยากาศของประเทศก็จะลดน้อยลงไปได้มากเท่านั้น

ดังนั้น แนวคิดของการวิจัยจึงมีวัตถุประสงค์ที่จะทำการศึกษาวิจัยเพื่อหาคำตอบในการใช้ต้นไม้ยืนต้นเพื่อลดภาวะโลกร้อนภาคเอกชนอย่างมีส่วนร่วม ทั้งนี้ เพราะเป็นวิธีการที่ไม่ยุ่งยากนักเพียงแต่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปลูกต้นไม้ยืนต้นเพื่อให้มีต้นไม้ยืนต้นจำนวนมากที่จะส่งผลต่อการลดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ให้น้อยลงไป ซึ่งเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ประเทศไทยสามารถจะดำเนินการได้โดยไม่ยุ่งยากมากนัก และวิธีการปลูกต้นไม้ยืนต้นนี้แม้ว่าจะมีการดำเนินการในรูปแบบของการปลูกป่าแต่ก็มีเป้าหมายและกระบวนการดำเนินการที่แตกต่างไปจากการวิจัยนี้เนื่องจากสาเหตุของการปลูกป่ามาจากต้นไม้ในป่าลดลงเพราะมีการตัดไม้ทำลายป่าและมีการบุกรุกป่าจึงเป็นการเพิ่มพื้นที่ป่า นอกจากนี้ ยังมีความยุ่งยากหากจะใช้วิธีนี้เพื่อลดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ตามทฤษฎีต้นไม้เนื่องจากเพราะป่าไม้ของไทยเป็นพื้นที่อยู่ในการควบคุมดูแลของกรมป่าไม้นั้นการจะเข้าไปในป่าหรือไปดำเนินการใด ๆ ในป่า

ย่อมต้องจัดทำเป็นโครงการเพื่อขออนุญาตจากกรมป่าไม้ก่อน ส่วนแนวคิดการวิจัยจะมีการดำเนินการที่ไม่ยุ่งยากเพียงแต่ใช้กลไกการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคเอกชนอื่นในการปลูกต้นไม้ยืนต้นในพื้นที่ชุมชนก็สามารถจะเพิ่มจำนวนต้นไม้ยืนต้นในชุมชนได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาจัดทำรูปแบบการบริหารจัดการโดยการให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการปลูกต้นไม้ยืนต้นเพื่อลดภาวะโลกร้อน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ เป็นกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการปลูกต้นไม้ยืนต้นเพื่อลดภาวะโลกร้อน จำนวนทั้งสิ้น 105 คน ที่มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยสามารถจำแนกออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1.1 กลุ่มที่ 1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ผู้ตรวจราชการแผ่นดิน ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดชลบุรี ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 9 (ชลบุรี) นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหนองซ้าซาก ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโป่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองซ้าซาก ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเขาหิน ผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมในเขตหนองซ้าซาก และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน รวมจำนวน 18 คน

1.2 กลุ่มที่ 2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ประกอบด้วย ผู้ตรวจราชการแผ่นดิน นายอำเภอบ้านโป่ง ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดชลบุรี ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 9 (ชลบุรี) นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหนองซ้าซาก ปลัดเทศบาล หัวหน้าฝ่ายโยธา และเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลหนองซ้าซาก ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโป่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองซ้าซาก ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเขาหิน ผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมในเขตตำบลหนองซ้าซาก อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และประชาชนท้องถิ่นตำบลหนองซ้าซาก รวม 41 คน

1.3 กลุ่มที่ 3 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ประกอบด้วย กลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มภาคธุรกิจท้องถิ่น และกลุ่มนักวิชาการ/นักกฎหมาย จำนวน 16 คน

1.4 กลุ่มที่ 4 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการรับฟังความคิดเห็น ประกอบด้วย บุคคลจากหน่วยงานภาครัฐ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ภาคธุรกิจท้องถิ่น และนักวิชาการ/นักกฎหมาย จำนวน 30 คน

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับกลุ่มเป้าหมาย และแบบบันทึก (Note form) กับกระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop), กระบวนการการระดมความคิดเห็นด้วยการสนทนากลุ่มเจาะจง (Focus Group) และการรับฟังความคิดเห็น (Hearing)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) เป็นการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากเอกสารทางวิชาการ วารสาร สิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ รายงานการประชุม คู่มือการปฏิบัติงาน ข้อกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ที่เกี่ยวข้องกับอนุสัญญาว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ (United Nation Framework Convention on Climate Change: UNFCCC, 1992) พิธีสารเกียวโต (Kyoto Protocol) ในปี ค.ศ.1997 และที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย 3) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกระบวนการการระดมความคิดเห็นด้วยการสนทนากลุ่มเจาะจง (Focus Group) 4) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการเทคนิคทางการตลาดเพื่อสังคมนชุมชน (Market Base Community) นำมาประยุกต์ใช้กับการวิจัย

และ 5) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการรับฟังความคิดเห็น (Hearing) เป็นการจัดประชุมสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการปลูกต้นไม้ยืนต้นเพื่อลดภาวะโลกร้อนที่เป็นคำตอบของการวิจัยเพื่อให้ประชากรที่เข้าร่วมสัมมนาได้วิพากษ์พร้อมข้อเสนอแนะ ซึ่งผู้วิจัยนำไปวิเคราะห์สำหรับการปรับปรุงผลการวิจัยให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์มากขึ้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อกำหนดหัวข้อ/กลุ่มหัวข้อแนวคิดสำคัญ และแบบแผนแนวคิดสำคัญ

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการปลูกต้นไม้ยืนต้นเพื่อลดภาวะโลกร้อน ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

การศึกษาจัดทำรูปแบบการบริการจัดการโดยการให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการปลูกต้นไม้ยืนต้นเพื่อลดภาวะโลกร้อน

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการปลูกต้นไม้ยืนต้นเพื่อลดภาวะโลกร้อนสู่การปฏิบัติภายใต้หลักการการมีส่วนร่วมระหว่างภาคประชาชนท้องถิ่น ธุรกิจเอกชนและภาครัฐมีผล ดังนี้

1. การเลือกพื้นที่ปลูกต้นไม้

การเลือกพื้นที่ปลูกต้นไม้ยืนต้นต้องเป็นพื้นที่สาธารณประโยชน์ที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันที่อยู่ในความดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการวิจัยนี้กำหนดพื้นที่ศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลหนองซำซาก อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี มีเนื้อที่ตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงเลขที่ 6368 ที่ดินเลขที่ 293 ราว 293.4 ไร่ เนื้อที่ประมาณ 4 ไร่ 1 งาน 53 ตารางวา อยู่ในความดูแลรักษาของกระทรวงมหาดไทย มีความเหมาะสมในหลาย ๆ ด้าน เช่น ขนาดของพื้นที่ไม่ใหญ่มากเหมาะแก่การใช้เป็นพื้นที่ในการวิจัย มีสระน้ำ และอยู่ห่างจากถนนหลวงประมาณ 600 เมตร ประชาชนในท้องถิ่นและบุคคลทั่วไปสามารถที่จะเข้ามาใช้ประโยชน์จากพื้นที่ในโครงการดังกล่าวได้อย่างสะดวก เป็นพื้นที่ที่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวและทำกิจกรรมร่วมกันของชุมชนรวมถึงเป็นที่ให้นักเรียนของโรงเรียนในพื้นที่ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน (ดังภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 สภาพพื้นที่ศึกษา

2. การเลือกพันธุ์ไม้ที่จะปลูก

เป้าหมายหลักในการปลูกต้นไม้ยืนต้นเพื่อลดภาวะโลกร้อนคือการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งสนทนารวมถึงเป็นที่ท่องเที่ยวได้ ดังนั้น การเลือกพันธุ์ไม้จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชนในชุมชนด้วย ซึ่งผลจากการทำ Focus Group และการจัดทำ Co-Design ได้คำตอบสอดคล้องตรงกันว่าควรปลูกต้นไม้ที่ออกดอกสี

เหลืองได้ตลอดปีที่มีความโดดเด่นในเรื่องของความสวยงามและปลูกง่ายเหมาะกับพื้นที่สภาพภูมิอากาศของประเทศ หรือต้นไม้ที่ให้ดอกในลักษณะเดียวกัน (ดังภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 สภาพพื้นที่ศึกษา

3. การมีส่วนร่วมของภาคเอกชน

การมีส่วนร่วมในการปลูกต้นไม้ยืนต้นในงานวิจัยนี้ คือ การมีส่วนร่วมของประชาชน ครู อาจารย์ นักเรียน และธุรกิจเอกชน ที่เป็นโรงงานอุตสาหกรรมและร้านค้าในพื้นที่ศึกษา รวมถึงภาครัฐที่เป็นส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น โดยการให้กลุ่มประชากรเหล่านี้ได้มีส่วนร่วมในการเลือกพันธุ์ไม้ที่ปลูก ร่วมดำเนินการปลูกต้นไม้ยืนต้น และร่วมดูแลต้นไม้ในพื้นที่ อีกทั้งให้ธุรกิจภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนเงินค่าใช้จ่ายในการปลูกต้นไม้ยืนต้นรวมถึงการดูแลรักษา โดยไม่ต้องใช้งบประมาณของทางราชการ ส่วนครูและนักเรียนโรงเรียนในพื้นที่ก็ให้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีหน้าที่ดูแลรักษาต้นไม้ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมคุ้มครองสิ่งแวดล้อมให้แก่นักเรียน สำหรับเทศบาลตำบลหนองข้าซากนั้นทำหน้าที่ในการอนุญาตให้ใช้พื้นที่รวมถึงการส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ด้านภาครัฐที่มีส่วนร่วมในการจัดหาต้นไม้สำหรับที่จะใช้ปลูกได้แก่ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดชลบุรี สำนักงานจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 9 (ชลบุรี) นายกมนตรีเทศบาลตำบลหนองข้าซาก ปลัดเทศบาล หัวหน้าฝ่ายโยธาและเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลหนองข้าซาก ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโป่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองข้าซาก ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเขาดิน ผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมในเขตตำบลหนองข้าซาก อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และประชาชนตำบลหนองข้าซาก

4. การจัดตั้งกองทุนปลูกต้นไม้ในท้องถิ่น

เนื่องจากการดำเนินการปลูกต้นไม้ยืนต้น การบำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูกจำเป็นต้องมีงบประมาณสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายภายใต้หลักการการดำเนินการของภาคเอกชนที่จะไม่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรภาครัฐต้องจัดหางบประมาณมาให้ ดังนั้น การวิจัยจึงใช้วิธีการจัดตั้งกองทุนปลูกต้นไม้ยืนต้นในท้องถิ่น โดยมีเงินกองทุนจากภาคธุรกิจเอกชนในพื้นที่ และมีการบริหารจัดการในรูปแบบคณะกรรมการกองทุน และมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นเงินสำหรับการใช้จ่ายต่าง ๆ อันเกิดจากการปลูกและบำรุงรักษาต้นไม้

5. การบำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูกและสิทธิประโยชน์จากการมีส่วนร่วม

การดูแลรักษาต้นไม้ที่ปลูกนั้น เป็นหน้าที่ของครูอาจารย์และนักเรียนโรงเรียนในชุมชน เนื่องจากพื้นที่เทศบาลตำบลหนองข้าซาก มีโรงเรียนระดับประถมศึกษาตั้งอยู่ 3 โรงเรียน คือ 1. โรงเรียนบ้านหนองข้าซาก 2. โรงเรียนบ้านโป่ง 3. โรงเรียนบ้านเขาดิน โดยให้กำหนดเป็นหน้าที่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีส่วนร่วมในการทะนุบำรุงรักษาต้นไม้ และให้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างจิตสำนึกด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมให้แก่เด็กนักเรียน สำหรับเหตุผลของการให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทำหน้าที่นี้เพราะเป็นนักเรียนที่ยังไม่มีภาระหนักในการเตรียมความพร้อมสำหรับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา และหากนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 เลื่อนชั้นไปเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก็จะมีนักเรียนชั้นปีที่ 4 เลื่อนมาเรียนชั้นปีที่ 5 ทำให้มีความต่อเนื่องใน

การดูแลรักษาต้นไม้เหล่านั้น ส่วนภาคเอกชนนั้นทำหน้าที่ในการสนับสนุนค่าใช้จ่ายจากการปลูกและบำรุงรักษาต้นไม้ซึ่งสามารถใช้เป็นภาพลักษณ์ด้านสิ่งแวดล้อมตามหลักการ ความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ได้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการปลูกต้นไม้ยืนต้นเพื่อลดภาวะโลกร้อน ผู้วิจัยสามารถสรุปผลได้ ดังนี้

เพื่อศึกษาจัดทำรูปแบบการบริหารจัดการโดยการให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการปลูกต้นไม้ยืนต้นเพื่อลดภาวะโลกร้อน

พบว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการปลูกต้นไม้ยืนต้นเพื่อลดภาวะโลกร้อนด้วยการใช้ต้นไม้ยืนต้นเพื่อดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ไปปรุงอาหารและคายก๊าซออกซิเจนออกมาแทนที่ตามทฤษฎีพฤกษศาสตร์ที่ต้นไม้ยืนต้น 1 ต้นสามารถดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ได้ 1 ตัน ตลอดอายุของต้นไม้ (Lawrence Livermore National Laboratory, 2019) นั้นเท่ากับช่วยลดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในบรรยากาศที่เป็นสาเหตุหลักของภาวะโลกร้อนลงไปได้ ดังนั้นการจะให้มีการปลูกต้นไม้ยืนต้นได้มากจึงต้องใช้หลักการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนที่ประกอบด้วยประชาชนและธุรกิจเอกชนเข้าร่วมกันปลูกต้นไม้ซึ่งหากมีภาคเอกชนในท้องถิ่นร่วมกันปลูกต้นไม้ยืนต้นได้มากก็เท่ากับช่วยลดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ได้มากด้วย การให้ภาคเอกชนหรือประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมจะต้องเกิดจากความสมัครใจตามหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ Lisk. F. (1985) กล่าวไว้ซึ่งการวิจัยได้ให้ประชาชน นักเรียนในโรงเรียน โรงงานอุตสาหกรรมและร้านค้าในพื้นที่ได้ร่วมกันปลูกต้นไม้ในพื้นที่ที่กำหนดให้เป็นพื้นที่สาธารณประโยชน์ที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันและยังไม่มีมีการนำไปใช้เพื่อการใด เป็นพื้นที่ในความดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพันธุ์ไม้ที่เลือกคือ ต้นเหลืองปรีดียาธร เพราะต้องการให้เป็นพื้นที่ที่มีต้นไม้ที่ออกดอกสวยงามทั้งต้นตลอดปีที่สามารถจะพัฒนาเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวขนาดเล็กได้และประชาชนกับนักเรียนสามารถใช้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้โดยอาจให้กรมป่าไม้สนับสนุนจัดหาพันธุ์ไม้ให้ สำหรับภาคธุรกิจเอกชนนั้นมีส่วนร่วมในการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการและการบำรุงรักษาโดยการจัดตั้งเป็นกองทุนปลูกต้นไม้ท้องถิ่นและให้นักเรียนโรงเรียนในพื้นที่มีหน้าที่ดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูกนั้น ผลการวิจัยจึงสรุปได้ว่าการให้ประชาชนและธุรกิจเอกชนในพื้นที่ได้ริเริ่มและร่วมกันดำเนินการปลูกต้นไม้สามารถบรรลุเป้าหมายเพื่อลดภาวะโลกร้อนได้

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องรูปแบบการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการปลูกต้นไม้ยืนต้นเพื่อลดภาวะโลกร้อน ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

การวิจัยกำหนดเป็นเป้าหมายอันเป็นวัตถุประสงค์หลักของการวิจัย คือ รูปแบบการบริหารจัดการโดยการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการปลูกต้นไม้ยืนต้นเพื่อลดภาวะโลกร้อน ซึ่งผลการวิจัยบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ คือการมีกระบวนการบริหารจัดการเพื่อให้ประชาชนและธุรกิจเอกชนในพื้นที่ปลูกต้นไม้ที่เป็นพื้นที่ของภาครัฐคือที่สาธารณประโยชน์ที่ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ และสามารถจะพัฒนาเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวในภายหลัง ซึ่งการมีส่วนร่วมตามรูปแบบการบริหารจัดการนี้จะเป็นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนร่วมกับภาครัฐที่เป็นส่วนกลาง เช่นกรมป่าไม้ในการจัดหาต้นไม้ให้ปลูก ส่วนภูมิภาคในการตรวจสอบพื้นที่สำหรับการใช้ปลูกต้นไม้และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการให้อนุญาตใช้พื้นที่และการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เท่าที่จะเป็น จึงเป็นรูปแบบการบริหารจัดการที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนซึ่งเป็น โดยนำเอาข้อค้นพบจากการวิจัยไปสู่การจัดทำเป็นโครงสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการปลูกต้นไม้ยืนต้นเพื่อลดภาวะโลกร้อนและการวิจัยข้อสรุปผลการวิจัยพร้อมกับอภิปรายผลการวิจัยตามประเด็นข้อสรุปในเชิงบูรณาการร่วมกันระหว่างข้อสรุปกับการอภิปรายผล เหตุผลที่นำไปสู่การวิจัยสรุปได้ว่าปัญหาภาวะโลกร้อนเป็นต้นเหตุและส่งผลกระทบต่อมวลมนุษยชาติของโลก การวิจัยนี้ใช้วิธีการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มต้นไม้ยืนต้นทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทยเพื่อแก้ปัญหาภาวะโลกร้อนและโครงการในลักษณะเช่นนี้ น่าจะมีความยั่งยืนตามหลักการพัฒนายั่งยืนเนื่องจากเป็นโครงการในลักษณะของ Bottom-up Approach ที่น่าจะมี

ความยั่งยืนมากกว่าโครงการที่ภาครัฐเป็นฝ่ายริเริ่มแล้วให้ประชาชนดำเนินการในลักษณะของ Top-down Approach ตามที่ สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ (2545) กล่าวไว้ใน เรื่องหลักการมีส่วนร่วมเป็นหลักการหนึ่งในหลักการพัฒนายั่งยืน (Sustainable Development)

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

การวิจัยเสนอแนะให้รัฐบาลกำหนดเป็นนโยบายลดภาวะโลกร้อนด้วยการส่งเสริมให้ประชาชนทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการปลูกต้นไม้ยืนต้นเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นนำนโยบายสู่การปฏิบัติภายใต้หลักการการมีส่วนร่วมระหว่างภาคประชาชน ธุรกิจเอกชน และภาครัฐได้ร่วมมือกันจะทำให้ประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นประเทศกำลังพัฒนาที่มีส่วนช่วยลดปัญหาภาวะโลกร้อนลงไปได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

การวิจัยครั้งต่อไป คือ รูปแบบการมีส่วนร่วมในการปลูกต้นไม้ของโรงเรียนเพื่อลดภาวะโลกร้อน เพื่อให้มีการศึกษาและวิจัยโดยการให้โรงเรียนและนักเรียนได้มีรูปแบบการบริหารจัดการด้วยการนำเอาทฤษฎีพุทธศาสตร์มาใช้ในการลดภาวะโลกร้อนที่จะสร้างเป็นองค์ความรู้ด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมให้แก่โรงเรียน

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความเมตตากรุณาของศาสตราจารย์ ดร.สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ ที่ให้ความรู้และให้ประสบการณ์การวิจัย รวมถึงการรับเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ การวิจัยได้ข้อมูลและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยจากประชากรวิจัยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ผู้ตรวจราชการแผ่นดิน นายอำเภอบ้านบึง ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดชลบุรี ผู้อำนวยการสำนักงานจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 9 (ชลบุรี) นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหนองข่าซาก ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโป่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองข่าซาก ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเขาหิน ผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมในเขตหนองข่าซาก อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และประชาชนท้องถิ่นหนองข่าซาก ผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- สุนีย์ มัลลิกะมาลย์. (2561). *วิธีวิทยาการวิจัยทางนิเวศศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: อาทิตยาเนี่ย จำกัด.
- _____. (2563). *การบังคับใช้กฎหมายต่อโครงการธุรกิจ อสังหาริมทรัพย์เพื่อเพิ่มการปลูกต้นไม้ยืนต้นในการลดภาวะโลกร้อน*. บทบัณฑิตย
- สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ และพรพรพรรณราย มัลลิกะมาลย์. (2555). *แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในชุมชนเมืองเพื่อลดภาวะโลกร้อน*. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2561, จาก <https://www.unescap.org/sites/default/files/good-governance.pdf>.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2522). *พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522*. เล่ม 117 ตอนที่ 42 ก หน้า 1 ถึง หน้า 14 ลงวันที่ 15 พฤษภาคม 2543
- _____. (2535). *พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535*. เล่ม 109 ตอนที่ 38 หน้า 27 ลงวันที่ 5 เมษายน 2535

สำนักที่ปรึกษา กรมอนามัย. (2562). *ความรู้เกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น*. สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2562, จาก <http://advisor.anamai.moph.go.th/main.php.filename=tambon03>: